

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів
(найменування кафедри)

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за освітньою програмою «Фінанси, фінансовий менеджмент,
страхування»

на тему: «**Формування доходів місцевих бюджетів та резерви їх
збільшення**»

Виконавець:

Студент факультету фінансів та
банківської справи

4 курс 2 група

Кучеренко Олег

Володимирович

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент

Волохова Майя Петрівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку країни можливе за умови достатньої кількості власних доходів місцевих бюджетів, які закріплюють фінансову самостійність органів місцевого самоврядування, дозволяють їм активізувати господарську діяльність та інфраструктуру в відповідних територіальних громадах, а також значно збільшують рівень фінансової спроможності адміністративно-територіальних одиниць. Недоотримана сума власних доходів до місцевих бюджетів тягне за собою недофінансування закладів охорони здоров'я, освіти, а також соціальних програм.

Метою кваліфікаційної роботи є – дослідження теоретичних та практичних засад формування доходів місцевих бюджетів в Україні, а також обґрунтування проблемних питань формування дохідної частини місцевих бюджетів та розробка напрямів підвищення їх ефективності.

Завдання дослідження:

- визначити теоретичні засади існування місцевих бюджетів, їх сутність та місце в бюджетній системі держави;
- дослідити джерела та принципи формування дохідної частини місцевих бюджетів України;
- охарактеризувати вплив міжбюджетних відносин на формування доходів місцевих бюджетів;
- проаналізувати формування доходів місцевих бюджетів України та м. Одеси за останні 5 років;
- зарубіжних країн для подальшого впровадження в Україні;
- розробити прогностичні показники доходів місцевих бюджетів України за допомогою математичних методів досліджень;
- надати рекомендації щодо удосконалення доходів місцевих бюджетів в Україні;

Об'єктом дослідження є процес формування доходів місцевих бюджетів в Україні.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі формування дохідної частини місцевих бюджетів.

Методи дослідження. В основу методології дослідження покладено економічні теорії, фундаментальні дослідження українських та іноземних вчених щодо формування доходів місцевих бюджетів. Дослідження проводилось з використанням методів аналізу (економічного та регресивного щодо вивчення структури та динаміки доходів; системного і порівняльного при дослідженні взаємовідносин місцевих та державного бюджетів; синтезу при вивченні основних напрямів сучасних досліджень з теми роботи, узагальнення досвіду інших країн, статистичних порівнянь показників джерел доходів різних рівнів місцевих бюджетів, економіко-математичних методів та прийомів щодо впливу рівня бюджетної децентралізації на доходну базу місцевих бюджетів.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є: законодавчі, нормативно-правові акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України з питань публічних фінансів, наукові публікації вітчизняних і зарубіжних вчених з теорії, методології, методики та практики формування ресурсів місцевих бюджетів, інструктивно-методичні документи, матеріали науково-практичних конференцій, звіти, інформаційно-аналітичні та статистичні матеріали Рахункової палати України, Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, Державної служби статистики України, інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (63 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 106 сторінок. Основний зміст викладено на 88 сторінках. Робота містить 6 таблиць, 12 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ» розглянуто економічна сутність місцевих бюджетів та їх значення в бюджетній системі України, надано сучасна класифікація та принципи формування місцевих бюджетів, вказана роль міжбюджетних трансфертів у формуванні доходів місцевих бюджетів.

У другому розділі «ХАРАКТЕРИСТИКА НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ» проведено моніторинг надходжень у дохідну частину громад обласних центрів України протягом 2018-2021 років, вказана динаміка формування доходів місцевих бюджетів України протягом 2017-2021 років, проведено аналіз наповнення дохідної частини бюджету міста Одеси та проаналізовано вплив обсягів надходжень податку на доходи фізичних осіб на збільшення доходів місцевих бюджетів України.

У третьому розділі «НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ДОХІДНОЇ БАЗИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ» вказано застосування зарубіжного досвіду щодо формування доходів місцевих бюджетів України та запропоновано шляхи наповнення доходів місцевих бюджетів в сучасних умовах.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, що сьогодні основними напрямками підвищення ефективності формування дохідної частини місцевих бюджетів в Україні є наступні:

1. Переведення податку на доходи фізичних осіб з загальнодержавних до місцевих податків, що дасть можливість значно збільшити дохідну частину місцевих бюджетів й дозволить місцевим органам влади самостійно встановлювати ставки оподаткування даного податку;

2. Диференціювання ставок податку на доходи фізичних осіб в залежності від заробітної плати та в цілому фінансової спроможності мешканців відповідних територіальних громад;

3. Збільшення переліку місцевих податків та зборів, через механізм впровадження зборів, що матимуть цільове призначення, наприклад: збір за прибирання територіальної громади, збір на освітлення вулиць, збір на утилізацію сміття тощо;

4. Знов запровадити податок на рекламу, як найбільш фіскально ефективний місцевий податок і збори;

5. Розширити базу оподаткування транспортного податку, що надасть можливість додатково отримувати кошти до місцевих бюджетів;

6. Посилення податкового контролю щодо декларування доходів та видатків мешканців територіальних громад, через механізм запровадження обов'язкового декларування доходів на рівні держави;

7. Чітке розмежування функцій та повноважень між центральними органами влади та органами місцевого самоврядування;

8. Розширення переліку неподаткових надходжень місцевих бюджетів, а також надання органам місцевого самоврядування самостійність в визначенні їх розмірів та у встановленні порядку їх сплати;

9. Зайнятість органів місцевого самоврядування у грантових проектах з метою збільшення дохідної частини місцевих бюджетів та покращення рівня їх фінансової стійкості;

10. Надання місцевим органам влади повноважень з формування та ведення місцевих фіскальних реєстрів з метою забезпечення якісного та ефективного адміністрування місцевих податків та зборів;

11. Ефективне проведення регіональної політики з метою зменшення фінансових дисбалансів між місцевими бюджетами одного рівня, через механізм фінансового вирівнювання, тобто через перерозподіл фінансових ресурсів між територіальними громадами.